

Міністерство освіти і науки України
Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра германської і фіно-угорської філології

Курсова робота
на тему: «Зіставна характеристика граматичних категорій іменника в
англійській та українській мовах»

Студентки групи Па 03-20
факультету германської філології
денної форми навчання
спеціальності 035.041 Германські мови та
літератури (переклад включно), перша - англійська
Маркової Анастасії Юріївни
Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент
Субота Сергій Володимирович

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ 2023

ЗМІСТ:

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ІМЕННИКІВ	4
1.1. Іменник як одна з основних частин мови	4
1.2. Класифікація іменників	5
1.3. Граматичні категорії іменників	10
Висновки до розділу 1	11
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ГРАМАТИЧНИХ КАТЕГОРІЙ ІМЕННИКІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	13
2.1. Категорія роду	13
2.2. Категорія відмінка	14
2.3. Категорія числа	16
Висновки до розділу 2	17
ВИСНОВКИ	18
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	19
РЕЗЮМЕ	21
RESUME	22

ВСТУП

Роль слова у житті людини величезна. Неможливо уявити наше життя без слів. Слово – одна з основних структурних одиниць мови, яка служить для іменування предметів, їх якостей і характеристик, їх взаємодій, а також іменування уявних і абстрактних понять, створюваних людською уявою. Вже в давнину люди звертали увагу на те, що слова, якими вони користувалися у своїй рідній мові, поводяться по-різному. Одні слова **схиляються** відмінками, інші змінюються обличчям і часом тощо. Ці спостереження стали основою теорій давньоіндійських і давньогрецьких граматиків – виділення двох груп слів: імені та дієслова.

Аристотель виділяв три частини мови – імена, дієслова та сполучники. У сучасних українській та англійській мовах склад частин мови значною мірою подібний: в українській – десять, в англійській – дванадцять частин мови. В англійській мові додатково існують артиклі та дієслова-зв'язки.

Сучасна англійська мова за своїм ладом є аналітичною мовою, тобто має такий граматичний лад, у якому зв'язок слів у реченні виражається порядком слів і у вигляді службових слів – прийменників і сполучників. Але давньоанглійська мова була синтетичною мовою, в якій зв'язок слів у реченні виражався за допомогою зміни самих слів. У давньоанглійській мові була розвинена система словозмінних форм: іменники мали розвинену систему відмінювання та категорію граматичного роду, прикметники узгоджувалися з іменниками в роді, числі і відмінку, дієслова мали спеціальні форми для вираження доконаного та недоконаного вигляду та ін.

У цій роботі розглядаються загальні поняття про іменник в англійській мові, його класифікації та граматичні категорії, а також функції у реченнях.

Метою роботи є послідовне та всебічне вивчення категорій іменника в сучасній англійській мові.

В рамках виконання цієї роботи використовувалися такі методи теоретичного дослідження, як аналіз та опис.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ ІМЕННИКІВ

1.1. Іменник як одна з основних частин мови

Іменники можуть відігравати роль будь-якого з п'яти основних членів речення.

1. Підмета. У ролі іменника в англійській мові може виступати самотійно або з визначеннями: *The classes begin at eight o'clock.* – *Заняття розпочинаються о восьмій годині.*

2. Визначення. У ролі присудка іменник обов'язково має йти слідом за дієсловом-зв'язкою. Найчастіше цією зв'язкою виступає дієслово *to be*: *He is a pupil.* – *Він учень; He is a good pupil.* – *Він гарний учень.*

3. Обставина. Як обставина іменник використовується тільки з прийменником, зазвичай це певний артикль. Воно може бути як на початку, так і наприкінці речення: *His car is in the garage.* - *Його машина знаходиться у гаражі.*

4. Додаток. Роль іменника у реченні як додаток зобов'язує його завжди стояти після присудка і бути прямим чи непрямым доповненням. Прямий додаток відповідає на запитання кого? що? і зазвичай використовується без прийменника: *I can see the girl.* - *Я бачу (кого?) цю дівчинку.*

Деякі дієслова англійської мови при використанні прямого доповнення без прийменника у перекладі українською мовою вимагають прийменника: *I followed the servant.* – *Я пішов за слугою.* Непряме доповнення відповідає на запитання кому? чому? і зазвичай виявляється як іменник і прийменник. Воно може стояти або після присудка, або після прямого доповнення: *He gave all his books to his friend.* Або *He gave to his friend all his books.* – *Він віддав усі свої книги (кому?) своєму другові.*

Іноді після присудка йдуть два додатки, які виражаються іменниками без прийменника. У такому разі перший додаток буде непрямим (перекладається в давальному відмінку), а другий – прямим (перекладається знахідним відмінком): *I gave my friend a good book to read.* – Я дав своєму другу почитати хорошу книгу.

5. Означення. Як визначення іменник може вживатися або з прийменником, або без нього. У першому випадку воно стоїть після обумовленого слова і переважно відповідає українському прикметнику або іменнику. У другому випадку воно стоїть перед іменником після артикля. Воно також може відповідати прикметнику української мови: *a book of interest* – книга цікава; *a table lamp* – настільна лампа.

Імена власні, зокрема імена, що говорять, є проблемою для перекладу, тому що їх називна функція все ж таки переважає над комунікативною (план висловлювання заступає план змісту). Так власні назви перекладаються залежно від контексту.

1.2. Класифікація іменників

Англійський іменник може називати: речі (*desk, wall*), особи (*baby, girl*), речовини (*cereals, flour*), живі істоти та організми (*cat, dog*), факти, події, явища (*fire, conversation*), якості, дії та стани (*kindness, stupidity*). За способом словотвору англійські іменники можна поділити на прості, похідні, складні та складові.

- Прості іменники (*simple nouns*) складаються з одного кореня: *gnome, rock, sky*.

- Похідні іменники (*derived nouns/derivatives*) складаються з кореня і однієї або декількох морфем (префіксів або суфіксів): *friendship, richness, teacher*.

Для іменників характерні такі суфікси, як -ant/-ent, -dom, -er/-or/-ar, -hood, -ion, -ity, -ment, -ness, -ship.

- Складні іменники складаються з декількох слів, з'єднаних в одне: *blackboard, classroom, seaman*.

- Складові (decompound/decomposite) складаються з кількох не з'єднаних слів: *mother-in-law, editor-in-chief*. Відповідно до лексичного значення іменники поділяються на імена власні та загальні (Gardiner, 1954).

Імена власні (proper nouns) позначають єдині у своєму роді предмети або предмети, що виділяються із загального класу: - географічні назви, національності та мови (*Africa, the Greeks, French*); - імена та прізвиська тварин (*Peter, Smith, Lucky*); - назви місяців і днів тижня (*Monday, August*); - назви небесних тіл (*Jupiter, the Sun*); - назви кораблів, готелів, клубів ("*The Striker*"); - назви свят (*Halloween, the New Year*); - назви будівель, вулиць, парків, мостів (*Hyde Park, Broadway*); - установи, організації, друковані видання (*North Atlantic Treaty Organization, the Times*). Власні імена пишуться з великої літери (в тому числі назви місяців і днів тижня, на відміну від української мови). Називні імена (common nouns) – це загальні назви для всіх однорідних предметів: *girl, table, town*.

У свою чергу, загальні імена діляться на:

- обчислювані (countable), які можуть бути пораховані та мають форму множини: *one chair, seven chairs*;

- необчислювані (uncountable), які не можуть бути пораховані і не мають форми множини: *iron, communism*;

- збірні (collective), які мають форму однини, але позначають у своїй групі осіб чи понять, що розглядаються як одне ціле: *team, money*.

Деякі англійські іменники в різних значеннях можуть бути обчислюваними, так і необчислюваними: *My dad reads a couple of papers.* - Мій тато читає кілька газет. *Paper was invented in China.* - Папір був винайдений у Китаї.

Обчислювані іменники діляться на:

- конкретні (concrete) – назви окремих предметів та живих істот: *book, ticket, tree*;

- абстрактні (abstract) – назви понять: *problem, idea*;

Необчислювані діляться на:

- абстрактні (abstract) – назви незліченних понять: *Buddhism, progress*;

- речові (material) – назви різних речовин та матеріалів: *milk, aluminum*.

Збірні іменники поділяються на:

- живі (animate) – назви живих істот (людей, тварин), відповідають питанню «хто?»: *team, family, army*;

- неживі (inanimate) – назви неживих предметів та рослин, відповідають на запитання «що?»: *money, news, information*.

Іменникам в українській мові властиві такі семантичні, чи лексико-граматичні, категорії: власні/загальні, конкретні/абстрактні, предметні/речовинні, збірні, живі/неживі (назви істот/неістот).

Власні і загальні іменники. Загальні іменники являють собою узагальнені найменування тих чи інших однорідних предметів (людей, тварин, речей, явищ, подій тощо). Цих іменників більше, ніж власних, які виділяють конкретні предмети з класу однотипних і є назвами окремих осіб та одничних предметів. До власних назв належать: прізвища, імена по батькові, псевдоніми, прізвиська; географічні, територіальні, топографічні, територіально-адміністративні, астрономічні назви; назви установ і організацій; назви окремих вищих посад; назви визначних подій, історичних дат, свят; почесні звання. Вивченням власних імен займається спеціальна мовознавча дисципліна ономастика (з грецької *onomastike (techne)* – мистецтво давати імена). Ономастика об'єднує вужчі галузі: топоніміка вивчає назви географічних об'єктів, антропоніміка – імена людей, зооніміка – клички тварин, астроніміка – назви небесних світил тощо.

На відміну від загальних, власні іменники, як правило, не утворюють форму множини. Однак у певних випадках вони можуть уживатись у формі множини. Таке буває, коли треба позначити осіб однієї родини (*брати*

Тобілевичі, династія Романових), а також коли вони вживаються з переносним значенням як узагальнені назви для роду осіб (*Геркулеси, Прометей – не плоди фантазії, а цілком закономірне і необхідне перебільшення реальних фактів*). Крім того, у випадках позначення різних об'єктів одними й тими ж власними назвами власні іменники виступають у формі множини, сполучаючись із відповідними числівниками: *дві Олени, кілька Іванових, сім Василів* тощо.

Окремі групи власних і загальних назв можуть переходити одна в одну. Власні назви переходять у загальні, коли прізвищем або іменем людини названо її відкриття, винахід, виріб або коли назви предметів чи явищ якимось чином пов'язані з носіями власних назв: *ом, ампер, вольт; кольт, маузер, вінчестер; галіфе, макінтош, френч; бостон, каолін, ловелас, одеколон*.

Конкретні й абстрактні іменники. До лексико-граматичного розряду конкретних належать іменники, які позначають дискретні предмети, тобто речі, факти, явища, що підлягають підрахунку. Наприклад: *ніж, гудзик, тиждень, день, тварина, Дніпро, дощ, пустеля, річка*. Сюди належать усі власні назви, одиничні іменники, назви часових понять, назви нечітко окреслених просторових понять і предметів природи, назви явищ природи. Іменники з абстрактним значенням «позначають не власне предмети, об'єкти, а абстраговані, узагальнені й представлені мовою у вигляді предметів ознаки, властивості, дії, процеси, безпосередньо пов'язані з існуванням конкретних, матеріальних об'єктів». Переважна більшість цих іменників утворена від прикметників і дієслів безафіксним способом та за допомогою суфіксів: -анн(я), -енн(я), -інн(я), -ятт(я), -ств(о), -б(а), -ість, -щин(а), -изм, -ізм. Сюди належать: іменники на позначення властивостей і ознак (*скромність, доброта, мужність*); дій, процесів (*біг, спів, приїзд*); почуттів і психічного стану (*любов, сум, захоплення*); фізичного стану (*біль, хвороба*); одиниць міри і ваги (*кілограм, метр, вольт, ом*), численних наукових понять (*клімат, швидкість, сюжет, вічність, дарвінізм*). Більша частина абстрактних

іменників має або тільки форму однини, або множини. Наприклад: *перегони, канікули, сутінки, іменини, вибори, дебати, переговори* вживаються лише у множині, а *зелень, краса, велич, страх, любов, критика, практика* та ін. – в однині. Досить велика кількість абстрактних іменників має однину і множину: *глибина – глибини, висновок – висновки, можливість – можливості, час – часи, розвага – розваги*.

Матеріально-речовинні іменники позначають найрізноманітніші матеріали, речовини і продукти природного походження або ж виготовлені людиною. Сюди належать назви: 1) металів: *залізо, срібло, сталь, бронза, золото*; 2) хімічних елементів: *кисень, водень, азот*; 3) ліків: *аспірин, анальгін*; 4) рідин: *вода, молоко, вино, пиво, горілка*; 5) тканин: *полотно, сукно, ситець, штапель*; 6) рослин: *жито, пшениця, льон, ромашка*; 7) ягід та овочів: *малина, агрус, морква*; 8) різних матеріалів: *цемент, вапно, віск, цегла, пісок*; 9) продуктів харчування: *борошно, цукор, мед, сіль, телятина, свинина та ін.* Ці іменники вживаються переважно тільки в однині. Форму множини використовують в тих випадках, коли йдеться про різні сорти чи різновиди матеріалу, речовини, продукту харчування або ж про інтенсивний вияв позначуваного необчислювальним іменником. Наприклад: *Вівса, пшениці, ячмені – все се зіллялось в одну могутню хвилю...* (М.Коцюбинський). Певна частина матеріально-речовинних іменників з формального погляду вживається тільки у множині: *вершки, дріжджі, дрова, макарони, парфуми, змилки, драгли*.

Збірні іменники – це слова, які позначають нерозчленовану сукупність однорідних предметів – найчастіше істот, рослин, а також інших предметів. Вони вживаються як похідні слова, утворені за допомогою суфіксів -ств(о): *студентство, селянство*; -й(а): *верб'я, листя, пір'я, волосся*; -н(я): *пташня, офіцерня*; -в(а): *братва, дітва, мурашва, грошва*; -от(а): *жінота, біднота, дрібнота*; -ість: *людність*; -инн(я), -овинн(я): *стеблиння, гарбузиння, бобовиння*; -ин(а), -овин(а): *ярина, садовина*; -ник, -няк: *дубняк, чагарник, вишняк, осичняк*; -ин(а): *вільшина, осичина*; -еч(а): *малеча, молодеча*,

стареча, голеча; -изн(а): білизна, старизна; -ич: галич; -ар(а), -ор(а): мошکارа, дітвора; -ій(а): братія, інженерія, адміністрація, інтелігенція тощо. Позначаючи нечленовану сукупність істот або предметів, збірні іменники мають тільки форму однини, отже, не можуть сполучатися з кількісними числівниками, а лише з неозначено-кількісним числівником *багато* (*багато дітвори, багато молоді, дві треті професури, два третя студентства і под.*).

Назви істот і неістот. До назв *істот* належать назви людей, тварин, птахів, риб, комах, міфічні і демонологічні назви (*Бог, чорт, Венера, Зевс*), назви уособлених предметів (*Мороз, Вітер, Сонце*), а також неживі з біологічної точки зору предмети (*покійник, мертвяк, мертвець, мрець, небіжчик, лялька*). Категорії назв істот і неістот в іменниках чоловічого роду граматично виражаються формами знахідного відмінка однини. Знахідний відмінок однини чоловічого роду назв істот збігається з родовим однини, а знахідний однини назв неживих предметів – з формою називного відмінка. Порівн.: *покликати брата, вивчити віри*. Таке ж явище маємо і в множині: *читати лекції, доглядати сестер, бачити моря, вирощувати курей* тощо. Під впливом назв істот іменники, що означають назви страв, у знахідному відмінку однини мають форму родового, як і однойменні з ними назви істот: *їв оселедця, рака, півня*.

1.3. Граматичні категорії іменників

Іменник в англійській мові має ряд граматичних категорій. У лінгвістиці граматична категорія позначає конкретні змістові параметри морфології та синтаксису – категорія роду, числа, відмінка, виду, способу тощо (Зарицький, 2004).

А.А. Худяков ділить граматичні категорії на такі типи:

1. іменні та дієслівні: до іменних належать категорії, які характеризують іменні частини мови (категорії відмінка, роду і так далі), до дієслівних – що характеризують дієслівні частини мови;

2. словозмінні та класифікаційні. До них в англійській мові можна віднести граматичні категорії числа іменників, ступеня порівняння прикметників, до класифікаційних – категорію одухотвореності/неживлення іменника, категорію перехідності/неперехідності дієслова;

3. морфологічні та синтаксичні характеризують набір змістовних граматичних ознак слів як частин мови та включають перехідність/неперехідність, предикативність і т.д.;

4. відкриті та приховані можна визначити за самою словоформою, не звертаючись до контексту, наприклад, «*table*» реалізує граматичну субкатегорію однини, «*tables*» - субкатегорію множини (Зарицький, 2004).

Висновки до розділу 1

Іменник (Noun) – це частина мови, яку використовують для назви суб'єктів, об'єктів, якостей або дій. Вона є найбільшою категорією за кількістю вхідних слів. Походить слово "noun" від латинського слова "nomen", що означає "ім'я", тому традиційне визначення застосовується до виразів, які називають людину, місце, річ, подію, субстанцію, якість або ідею.

В англійській мові іменник – найбільша категорія (за кількістю вхідних слів). Іменник – це знаменна частина мови, що має значення предметності. Предметність у межах лінгвістики сприймається як «граматичне значення, з якого словесні одиниці, назви власне предметів і непередметів функціонують у мові подібним чином із назвами власне предметів» (Gardiner, 1954). Іменник в англійській мові називає живі та неживі особи, предмети та явища та відповідає на запитання: who? (хто?), what? (що?).

Якщо в українській мові іменник характеризується наявністю трьох граматичних категорій:

1) категорії відмінка, вираженої парадигмою відмінювання, що складається з шести відмінків;

2) категорії числа, що складається з двох чисел – єдиного та множинного;

3) категорії граматичного роду, що представляє три роди – чоловічий, жіночий і середній, що мають відповідний морфологічний вираз, то в англійській мові іменник характеризується наявністю двох граматичних категорій:

1) категорії числа;

2) категорії детермінативності (визначеності – невизначеності), вираженої артиклями у препозиції.

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ГРАМАТИЧНИХ КАТЕГОРІЙ ІМЕННИКІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

2.1. Категорія роду

Категорія граматичного роду – чоловічий, жіночий, середній – була колись притаманна іменникам давньоанглійського періоду. Категорія роду іменників остаточно зникла серед багатьох граматичних спрощень у мові другої половини XVII століття.

Чоловічий рід зберігся лише за чоловіками, жіночий – за жінками. Проте поняття і предмети і навіть тварин стали вважати іменниками середнього роду, який передається займенником *it*. Іменники, які можуть виражати і чоловічий, і жіночий рід, мають спільний рід: *parent* – *батько*, *child* – *дитина*, *friend* – *друг*, *enemy* – *ворог*, *teacher* – *вчитель* тощо.

Іменники, які не висловлюють ні чоловічий, ні жіночий рід (тобто неживі іменники), мають середній рід: *book* – *книга*, *pen* – *ручка*, *room* – *кімната*, *house* – *будинок*, *tree* – *дерево*, тощо. Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що в сучасній англійській мові іменник залежить виключно від статі іменника, і його одухотвореності.

Рід ніяк не відображає форму іменника, яка визначає рід у багатьох інших мовах. Однак слід враховувати, що іноді неживі предмети можуть сприйматися як одухотворені. У такому разі вони також приймають чоловічий чи жіночий рід.

2.2. Категорія відмінка

Питання про категорію відмінка в англійській мові досі носить дискусійний характер. Майже загальноприйнятою вважається точка зору, згідно з якою у складі іменників є клас слів, що змінюються по двох відмінках: загальний відмінок (Common Case), при якому іменники не приймають спеціальних закінчень, і присвійний відмінок (Possessive Case), при якому іменники приймають закінчення або 's.

1. Загальний відмінок. До іменника не додаються закінчення. З іншими словами воно пов'язане прийменниками або позицією в реченні: – Майк купив їй подарунок; *He hugged Jane.* – Він обійняв Джейн; *Jane hugged him.* – Джейн обійняла його.

2. Присвійний відмінок використовується для вираження приналежності. В основному форму цього відмінка приймають одухотворені іменники (люди та тварини) і в деяких випадках – неживі.

2.3. Категорія числа

Категорія числа іменників є словозмінною, тому що більшість з них змінюється за числами. З цієї точки зору всі іменники можна розділити на три групи:

1) іменники, що мають форми однини та множини: *стіл – столи, книга – книги, вікно – вікна;*

2) іменники *singularia tantum*, що мають лише форму однини; до них можуть належати іменники збірні (*біднота, молодь*), речові (*золото, олія*), абстрактні (*відпочинок, гордість*), власні (*Київ, Шевченко*);

3) іменники *pluralia tantum*, що мають лише форму множини; вони також можуть бути речовими (*чорнила, вершки*), збірними (*письмена, мемуари*), абстрактними (*спри, дебати*), власними (*Афіни, Альпи*), але можуть бути і конкретними, називаючи парні предмети (*джинси, ножиці, шахи, хованки*).

Не всі іменники мають форми обох чисел. У назв незлічуваних предметів форми числа не пов'язані з виразом кількісного протиставлення.

До них відносяться іменники зі значеннями, несумісними з поняттям про рахунок – абстрактними, збірними та речовими. Такі іменники мають або лише (або переважно) форми однини (*товщина, звірина*), або тільки форми множини (*фінанси, консерви*).

Що стосується категорії відмінка, за визначенням академіка В.В. Виноградова, відмінок – це форма імені, що виражає його ставлення до інших слів у мові (Іващенко, 2002).

Усередині кожного з названих значень існує подальша смислова диференціація, що відображає ті окремі види загального значення, які пов'язані саме з цим відмінком. Відмінок існує як одиниця багатозначна, кожен відмінок має свою систему значень. Як відомо, в українській мові є називний відмінок: іменник в цьому відмінку збігається за формою з основою слова і відповідає на запитання «хто?» і що?».

В українській мові родовий відмінок відповідає на питання «кого?» «чого?», для родового відмінка центральними є значення суб'єктне, означальне та об'єктне.

В українській мові давальний відмінок відповідає на питання «кому?», «чому?», для давального відмінка центральними є значення об'єктне і суб'єктне.

Знахідний відмінок відповідає на питання «кого?», «що?». Для знахідного відмінка центральним є значення об'єктне: *будувати будинок, вивчати теорію, читати книгу, співати пісню, обрати депутата, засмутити вчителя*.

Орудний відмінок відповідає на питання (ким?), (чим?). Для орудного відмінка центральними є значення означальне та об'єктне.

Місцевий відмінок відповідає питанням «на/у кому?», «на/у чому?». Для місцевого відмінка центральними є значення об'єктне та означальне.

Висновки до розділу 2

Таким чином, з точки зору типологічної характеристики категорії відмінка в іменнику ми можемо відзначити, що в англійській мові всі іменники діляться на два класи: слова, що позначають предмети неживі, такі, що не мають категорії відмінка, і слова, що позначають предмети живі і час, що мають два відмінки – загальний і присвійний. **Семи** присвійного відмінка наступні: предметність, які позначають живі предмети, присвійність, суб'єктність і об'єктність.

Категорія числа в англійській мові носить більш обмежений характер, ніж в українській мові. В українській мові широко поширене узгодження в числі, в англійській мові ж воно практично відсутнє. Вивчення категорії числа в українській мові через перераховані характеристики представляє великі труднощі для англійців, ніж вивчення цієї ж категорії в англійській мові українцями.

Категорія роду у складі трьох родів – чоловічого, жіночого і середнього – складає типологічну межу української мови, систематично з'являючись в різних сторонах структури мови, знаходячи скрізь свій послідовний формальний вираз.

Набір морфологічних граматичних категорій іменника в англійській мові досить бідний. На відміну від української, іменник в англійській мові характеризується наявністю двох граматичних категорій: категорії числа, що складається з двох чисел єдиного та множинного; та категорії детермінативності (визначеності – невизначеності), вираженої артиклями у препозиції. До однієї з найбільш чітко розроблених та описаних категорій можна віднести категорію числа.

ВИСНОВКИ

Іменник – найбагатша з лексичного погляду частина мови серед інших, які існують у сучасній граматиці. Здобуті знання про іменник стають основою для вивчення інших частин мови, зокрема прикметника та дієслова.

Іменник є однією з найважливіших частин мови, яка позначає предмети, живі істоти, речовини (матерії), абстрактні поняття, різні явища.

Метою роботи було послідовне та всебічне вивчення категорій **іменника в сучасних англійській та українській мовах**. З вищесказаного розуміємо, що іменник – це знаменна частина мови, яка має значення предметності. Іменник в англійській мові має ряд характерних особливостей: значення, сумісність з певними частинами мови, виконання певних синтаксичних функцій у реченні, а також ряд граматичних категорій.

Найбільш спірними категоріями іменника є категорії роду та відмінка. Іменник може виконувати в реченні функції: підмета, іменної частини присудка, додатка, означення, обставини.

Категорії власних і загальних іменників, конкретних і абстрактних, живих і неживих, категорія збірності і речовинності в порівнюваних мовах майже тотожні, окрім рідких винятків.

Категорія визначеності-невизначеності має своє морфологічне оформлення. Найчастіше в англійській мові вона буває виражена артиклем. Ця категорія має граматикуалізований характер в англійській мові: це визначений артикль the і невизначений артикль, а або an. Категорія визначеності-невизначеності характерна і для української мови. Тут вона виражена займенником, числівником або через займенники та додатки, які виражають характерні риси особи чи об'єкта.

Під категорією відмінка розуміється граматична категорія, що представляє собою одиничність значення відношення позначеного предмету до інших предметів, дій, ознак і засобів його матеріального, мовного вираження.

Реальною формою вираження цієї категорії служить відмінкова форма, або форма відмінка, що є морфемою і складається з певного звукоряду, яка разом з кореневою морфемою надає певного змісту слову. Сукупність відмінкових форм, що складають певну систему змін, утворює відміну.

Питання про категорію відмінка в англійській мові до теперішнього часу носить дискусійний характер. Залежно від підходу автора до цієї проблеми, англійська мова наділялася різним числом відмінків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Bassnett-Maguire S. Translation Studies. – London : Methuen, 1980. – 196 p.
2. Brini H. Comparative stylistics. – Meta: Translator's Journal. – 45(3). – 2000. – P. 491–496.
3. Gardiner A. The theory of proper names / A. Gardiner. – London. N.–Y., 1954. – 68 p.
4. Heylen R. Translation, poetics and the stage: Six French hamlets. – London : Routledge, 1993.
5. Pienemann M. Is language teachable? // Applied Linguistics. – 10, P. 1, P. 52–79.
6. Ullmann S. The Principles of semantics / Ullmann S. – Glasgow : Jackson, 1989. – P. 73.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : ВТФ «Перун», 2003. – 1440 с.
8. До визначення статусу поетики оніма як наукової дисципліни // Проблеми слов'янської ономастики. Збірник наукових праць. — Ужгород, 1999. — С. 53 — 58.
9. Зарицький М.С. Переклад: створення та редагування / М.С. Зарицький. – К.: Парламентське видавництво, 2004. – 120 с.
10. Іващенко О.В. Ономастичний мінімум. Методичні рекомендації. — Херсон: Видавництво ХДПУ, 2002.
11. Калінкін В. М. Теоретичні основи поетичної ономастики: Автореф. дис. д. філол. наук / Київський національний університет ім. Т. Шевченка. — К., 2000.
12. Карпенко. О. Ю. Проблематика когнітивної ономастики / Карпенко О. Ю. – Одеса : Астропринт, 2006. – 325 с.
13. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) / І. В. Корунець. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 448 с.

14. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. — К.: Видавничий центр „Академія”, 2004. — 368с.
15. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства, підруч. — 2 вид. / М. П. Кочерган. — К. : Академія, 2005. — 368 с.
16. Проблеми лексикографування функцій пропріальних одиниць художніх текстів у словнику поетики онімів // Семантика і прагматика граматичних структур: Збірник наукових праць. — Донецьк: ДонДУ, ІЗМН, 1998. — С. 93 — 107.
17. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Плющ. — К.: Вища школа, 2001. — 430 с.
18. У пошуках витоків поетики оніма (Ф. Прокопович про власні імена як стилістичний засіб) // Лінгвістичні студії. — Випуск 6. — ДонДУ, 2000. — С. 165 — 171.

РЕЗЮМЕ

Сучасна англійська мова за своїм ладом є аналітичною мовою, тобто має такий граматичний лад, у якому зв'язок слів у реченні виражається порядком слів і у вигляді службових слів (прийменників і сполучників). Але давньоанглійська мова була синтетичною мовою, в якій зв'язок слів у реченні виражається за допомогою зміни самих слів. У давньоанглійській мові була розвинена система словозмінних форм: іменники мали розвинену систему відмінювання та категорію граматичного роду, прикметники узгоджувалися з іменниками в роді, числі і відмінку, дієслова мали спеціальні форми для вираження доконаного та недоконаного вигляду та ін.

Іменник – найбагатша з лексичного погляду частина мови серед інших, які існують у сучасній граматиці. Здобуті знання про іменник стають основою для вивчення інших частин мови, зокрема прикметника та дієслова.

Іменник є однією з найважливіших частин мови, яка позначає предмети, живі істоти, речовини (матерії), абстрактні поняття, різні явища.

Метою роботи було послідовне та всебічне вивчення категорій іменника в сучасній англійській мові. З вищесказаного можна назвати, що іменник – це знаменна частина мови, що має значення предметності. Іменник в англійській мові має ряд характерних особливостей: значення, сумісність з певними частинами мови, виконання певних синтаксичних функцій у реченні, а також ряд граматичних категорій.

Ключові слова: іменник, категорія роду, категорія відмінка, категорія числа

RESUME

The modern English language is by its nature an analytical language, that is, it has such a grammatical system in which the connection of words in a sentence is expressed by the order of words and in the form of operative words (prepositions and conjunctions). But Old English was a synthetic language, in which the connection of words in a sentence is expressed by changing the words themselves. In the Old English language, a system of inflectional forms was developed: nouns had a developed declension system and a category of grammatical gender, adjectives agreed with nouns in gender, number and case, verbs had special forms to express the perfect and imperfect forms, etc.

The noun is the most lexically rich part of speech among others that exist in modern grammar. The acquired knowledge about the noun becomes the basis for studying other parts of the language, in particular the adjective and the verb.

The noun is one of the most important parts of the language, which denotes objects, living beings, substances (matter), abstract concepts, various phenomena.

The aim of the work was a consistent and comprehensive study of noun categories in the modern English language. From the above, it can be said that a noun is a significant part of speech that has the meaning of objectivity. The noun in the English language has a number of characteristic features: meaning, compatibility with certain parts of the language, performance of certain syntactic functions in the sentence, as well as a number of grammatical categories.

Keywords: noun, gender category, case category, number category